

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

Adres:
00-758 Warszawa

AK
10-190
Powiat
("Edwiel")

FONDER Izabella

zam. Walewska (1946)

ps. "Iza"

555/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — FONDER Izabella
Zona walewska
ps. „Iza”

I/1. Relacja ✓ k. 2, s. 1-4

I/2. Dokumenty (sensu stricte) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja —
.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie brak

I/1 Relacja

- Relacja własna, W-wa 1997, rękopis, oryg., k. 2, s. 1-4

Isabella Walewska n.r. Fonder

ul. Sulkiewicza 7 m 14

00-758 Warszawa

tel. kier. 0-22

-4- 41-24-51.

I/1-1

Fundacja
Archiwum Pomorskie A.W.
TORUŃ.

Urodziłam się 30 września 1923 roku w Łodzi.

Jestem jedyną córką Isabelli z Konowickich i Janie matronki Fonderów. W 1946 roku wyszłam za Janusza Walewskiego. Ojciec mój w 1916 r. jako ochotnik wstąpił do Pierwszej Brygady Strzelców Polskich, w 1920 roku walczył w obronie Warszawy. W czasie wojny polsko-bolszewickiej został ranny.

W 1939 r. ukończyłam III klasę gimnazjum. Należałam do Z. H. P. W okresie oblężenia Warszawy przez wojska niemieckie, zgodnie ze skierowaniem z Dowództwa Obrony pracowałam w szpitalu przy ul. Siemnej, wykonując różne prace mi zadane.

Po kapitulacji stolicy, w październiku zamieszkałam z rodzicami w Egiersu w Łodzi. Tereny te zostały przyłączone do III Rzeszy.

W początku listopada gestapo aresztowało mego ojca i osadziło w obozie koncentracyjnym w Radogoszczu. W tym czasie bratami już czynny udział w konspiracyjnej działalności harcerskiej; do najważniejszych zadań, należały sprawy związane z „małym sabotażem”. Musiałam także pracować zarobkowo. Mojego ciężko chorego ojca, po długich staraniach udało się „wykupić” (za wielkie pieniądze), co w wyniku spowodowało - wypuszczenie go z obozu. 4

W sierpniu 1940 r. wraz z rodzicami, zostałem ¹⁻² wysłany do Generalnej Gubernii. Zamieszkałem w Warszawie. We własnym rozpoczętym naukę, program klasy IV w Gimnazjum im. Eugenii Cyprian z przy ul. Łódzkiej. (oficjalna nazwa: „Kursy Przygotowawcze do Szkół Zawodowych”). Historii i jęz. francuskiego uczyłem się na tajnych kompletach. Po uzyskaniu tzw. małej matury kontynuowałem naukę w Liceum Chemicznym przy ul. Hożej. maturę abdykowałem w 1943 r. Przez cały czas korepetytorem udzielałem korepetycji i pracując domowo.

W 1941 r. we współpracy z inicjatywą mojej koleżanki z szkoły Alicji Heroldówny (z domu Łuesole) powstała sekcja kobiecej sanitarno-technicznej w II-iej Kompanii Szтурмовој „Odwet” z. w. z., później F. K. okręgu elokoloj.

Należeli do niej:

Danuta Czaplińska z m. Kubrekińska ps. „Danusia”	
Alicja Heroldówna - „Łuesole”	„Alicja”
Isabella Foudlerówna	„Waleńska” „Łea”
Irena Stawikówna	„Kusnievesyl” „Irika”
Lucyna Nowicka	„Lucyna”

Dowodzą kompanii (później batalionu) byli por. „Roman” - Juliusz Sobolewski.

Naszą sekcję była dypl. pielęgniarka ps. „Wanda”

W. K. - Wanda Kwasztofowicz.

Uroczyste nasze przyjęcie miało miejsce jesienią w 1941 r. w moim mieszkaniu w Warszawie przy ul. Nowogrodzkiej 2^a, w obecności kapłana goldzieta „Ks. Chłotka” - (ks. Chłostka Chłostki); i dowódcy por. „Roman”.

Przeszłam przeszkolenie sanitariusz, zakończony przeszkoleniem 1-3 praktyką w Szpitalu chłopskim w W-wie.

Potem naszą selekcyjną zostali „Lofie” - Lofie Brändö - r. 1914 - rzeszka. Przeszłam także szkolenie bojowe, prowadzone przez „sierżanta Janke” - Janke Ślusarszka.

Przez wszystkie lata pracy konspiracyjnej, aż do Powstania, regularnie co tydzień kolportowałam do różnych punktów w W-wie prasę podziemną, głównie „Biuletyn”.

„Biuletyn” dostarczała głównie „Lofie”. Punkt rozdzielczy znajdował się w mieszkaniu „Alieji” przy ul. Hożej w. 7.

Cała nasza selekcja bezpośrednio podlegała „Romanowi”, zgodnie z jego rozkazami wykonywaliśmy wszelkie prace zwiadowcze, przenoszenie broni na wyznaczone punkty magazynowania i inne.

1 sierpnia 1944 r. wobec niemożności przedostania się na miejsce zgrupowania mojego batalionu „Odręty”, porażek na Górach Czerwinkowe, w rejonie par.

„Krycha”. Zgłosiłam się do utraconego szpitala polowego, w szkole przy ul. Zagórnej. Wykonywaliśmy prace wynikające z zaistniałych sytuacji, od udzielania w budowie barykad i osłon budynku, przez pomoc rannym - do udzielania i transportu żywności.

W połowie września, gdy obrona Czerwinkowa stawała się niemożliwa we obojczyku z kilkoma lecz rannymi przesłaliśmy kanarami na dwokrotność - stacja ul. Wiktorskiej.

Był to już końcowy etap obrony tej dzielnicy. Wierzyłam się do prac zwiadowczych ze zdobywaniem zastępczych materiałów opatrunkowych, których brakowało.

W czasie walk na ul. Escejta zostałam ciężko ranna odłamkiem granatu w głowę (w prawe czoło czoła).

26 września „wyszedłem” z ludnością cywilną z Warszawy^{I 1-4}.
W drodze do obozu w Pruszkowie ja i pięć osób, wykonywa-
-liśmy spryjający moment: zorganizowaliśmy niebezpiecz-
-ny dla siebie dokument do Łalesia w Piasecznie, gdzie
leczyłem się: ukrytym do chwili wywołania to jest
do stycznia 1945 r. W kwietniu tego roku zmarł mój ojciec.
W roku akademickim 1945/46 rozpocząłem studia na Wydziale
Chemicznym Politechniki Łódzkiej. W 1946 r. uzyskałem mag.
W 1948 r. urodził się mój syn Janusz - obecnie absolwent Wydz. Przem.
Uniwersytetu W-skiego.
W 1952 r. zamieszkałem w Warszawie i otrzymałem
dypl. mgr. inż. chem. tego roku urodziła się moja córka Izabella
Zosia - absolwentka Wydz. Psychologii: U. W. Od 1952 r. pracowałem
w Inst. Trojcy i Szwerny i W-wie. Byłem adiutantem - kierownikiem
pracowni, należałem do NOT-u. W 1963 r. ^{na skutek choroby} z powodzeniem zostałem
w pracy, musiałem zrezygnować z zajęć w laboratorium.
Do emerytury na kt. przeszedłem w 1984 r. pracowałem jako gł.
specjalista w Zespole Chemii i Min. Nauki, Sil. Wyższego i Techniki.
W 1980 r. zostałem wolontarzem, należałem do Zw. Naukowiec Polskich
członk. ob. S. Z. E. F. W.

Odhuzerzenie: Krzyż Armii Krajowej, Warszawski Krzyż Powstańcy,
Krzyż Partyzancki, Łoty Krzyż Zasługi, Medal za Warsza-
-wę, Odznaka Weterana Walk o Niepodległość, odznaka
„Akcji Burza”.

Dokumentacja: M. Sutońska - Dmochowska - „Batalion Szturmowy
„Odobet” A.K.”; S. Ajewski „Mokotów walczy”.

Warszawa styczeń 1997 r.

P. Kulowski

V Nazwiskowe karty informacyjne

Fonder Izabela T. 555/Wsk

ZWP
AK

6. Łączniczka Izabela FONDERÓWNA – „IZA” z m. Walewska c. Jana Izabeli ur. 30.09.1923 w Łodzi. Harcerka. Od 1936 ucz. Gimn. im. Staszica. Do wybuchu wojny ukończyła 3 kl. W r. 1940 została wysiedlona ze Zgierza. W Warszawie ukończyła czwartą klasę gimnazjum. Od 1941 r. była ucz. Państw. Liceum Chemicznego w Warszawie. Do warszawskiej konspiracji należała od listopada 1941.

Od stycznia 1942 włączono ją do stanu osobowego 1. sekcji plutonu łącznościowo-sanitarnego 2. baonu AK „ODWET”. Świadectwo dojrzałości otrzymała we wspomnianym liceum w r. 1943. Tegoż roku rozpoczęła naukę na Wydziale Chemii w Państwowej Wyższej Szkole Technicznej w Warszawie. W powstaniu walczyła na Czerniakowie i Mokotowie. Została ciężko ranna w głowę w dniu 25.09.1944. W lutym 1945 powróciła do Zgierza. W r. 1952 uzyskała dyplom magistra inż. chemika po studiach na PŁ. W okresie 1952 do 1963 pracowała w Instytucie Tworzyw Sztucznych w Warszawie. Od 1963 była pracownikiem Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, aż do przejścia na emeryturę. Odznaczona ZKZ.

T. 555

RHP

AK

10-wca / Makdai

Fonder Isabella

zom. Walerusko (1946)

ps. "JZA"

1939

1945

Adres: ul. Sulkiwina 7 m. 14

00-758, 10-wca, tel. 41-24-57

Elżbiety

Warnowa
AK

Yzabela Fonder sam. 1902. "Jee"
ur. 1923 zam. Walewska
W Odwecie XI 1941 I sekcja sanitarno-
leczniczo-wie dotanta na Koli Stasie
w powstaniu zgrupowaniu Kpt. "Kryski"

Maia Sutowska - Dwochowska

II Batalion Szturmowy "Odwet"
Armii Krajowej

DRut 2001

i

AK
12-129

Fouder Isabella
zam. Waleroska

Alija Herod: rebiyo, t. 556/105K

v. Mir'81

T.555 / WSK

AK

Fonder - Walewska. Trabulo "Iza" ^{W-wa}
san. w bat. "Odwet" od 1941.

Przejechała sanit., praktyka w Szpitalu
Maltajskim. Mieszkała w Powst. Warsz.
na Górnym Czermałowie, przesłała
konst. na Młotów, ranna w głowę,
wyjechała z ludnością cywilną - 25. IX

M. Sułowska - Dmochowska - II Bat. ^{San} "Odwet"
W-wa 1993 s. 250 foto 1/1

MŁ/07

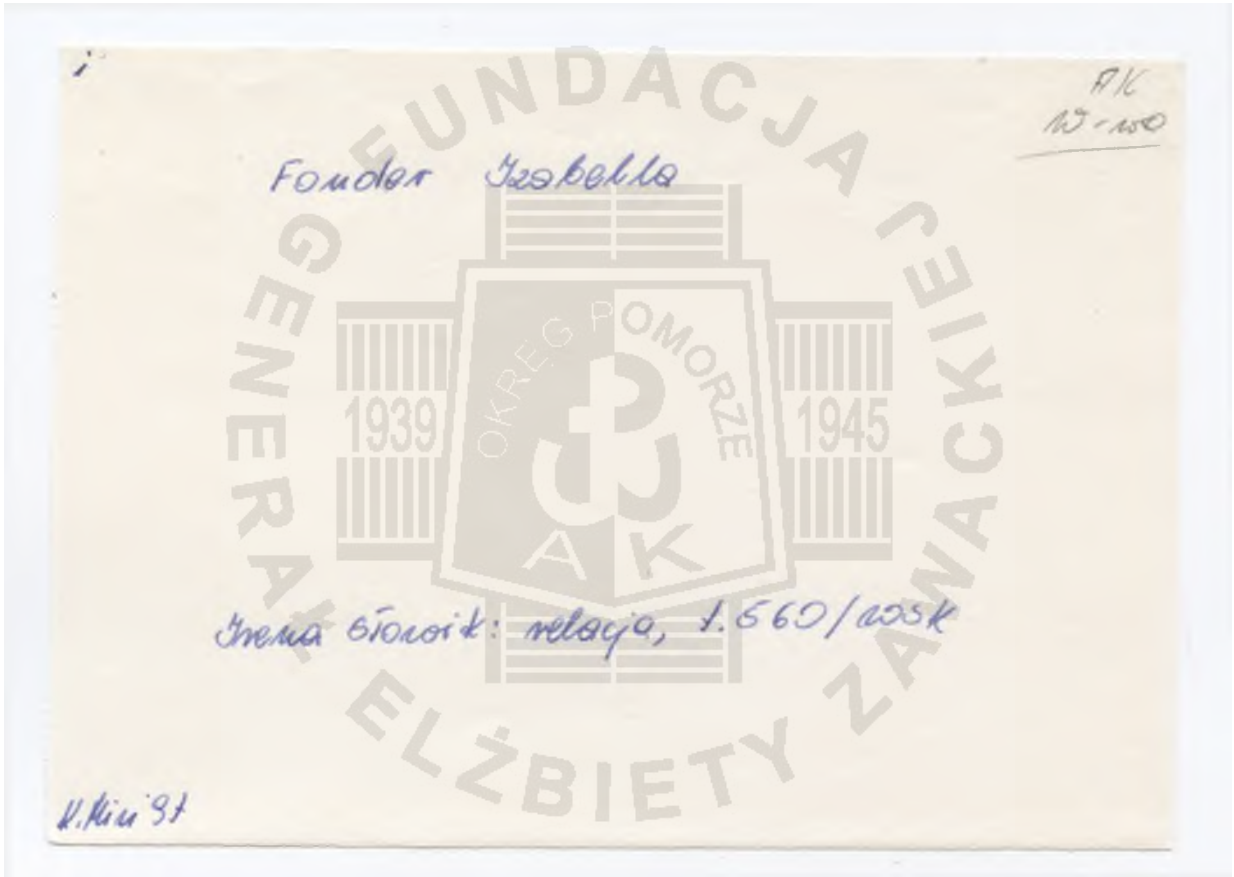
nr. 1919

1. VIII. 44 punkt sac. Langiewicza 5. Po I ewakuacji
wskazane s. 44 punktu do 1. VIII na punkcie

nr. 1923 fabryki Kolchostekha. Kurs samit u
Syp. Mattausz w. Państ. w. st. w. Agr. Kryska

Nadano w PP Warszawa W122 dnia: 13.10.2006

IZABELA NOWICKA-
KUCZYŃSKA
UL. ELEKCYJNA 6
01-128 WARSZAWA

FONDEA JZABELLA

Firma Handlowo - Usługowa
„DIADA”
86-200 Chelmno-Grubno
Tel. 86 - 28 - 48